

УДК 371.3:796.433.1(497.115)
УДК 796.015.1-057.87(497.115)
DOI 10.7251/NSK1414006A
Оригинални научни рад

Радомир Арсић*

Универзитет у Приштини – Косовска Митровица
Учитељски факултет у Призрену-Лепосавићу

КОМПАРАЦИЈА РЕЗУЛТАТА ГЛУВИХ УЧЕНИКА ПОСТИГНУТИХ НА РЕПУБЛИЧКОМ ТАКМИЧЕЊУ У БАЦАЊУ КУГЛЕ

***Апстракт:** Физичка активност као неопходни услов живљења има не само биолошки већ и социјални значај чинећи естетско-биолошку потребу живог организма у свим фазама развоја. Физичка култура као и разни спортско-рекреативни (и здравствено-рекреативни) садржаји све су присутнији у животу савременог човека, различитих доби, пола и различитих занимања, као и различитих степена здравља.*

Многа истраживања указују на недовољну развијеност фине моторике, моторне координације код глуве деце, као и на проблеме који се јављају у оријентацији у простору и одржавању равнотеже код ове деце. Истовремено се указује да је преваленција појаве гојазности код деце оштећеног слуха већа него код чујуће популације и то за 24,7% код дечака и 20,4% код девојчица.

У раду се дају спортске активности којима се глува деца баве у основним школама које су специјализоване за њихову обуку. Посебна пажња је посвећена резултатима у бацању кугле деце основношколског узраста постигнутим на Републичком такмичењу за глуве ученике Србије.

***Кључне речи:** спорт, глувоћа, бацање кугле, Параолимпијада, спорт посебних група.*

Историја развоја и порекла физичке културе и спорта има своје корене у далекој прошлости. Различити облици физичке активности, односно физичког тренинга, практиковали су се првенствено у циљу обуке будућих ратника, који су морали да имају снагу, агилност и издржљивост „да би опстао у таквим животним условима морао је да располаже изванредном снагом и другим психофизичким квалитетима, као што су брзина,

* racal3ar@gmail.com

издржљивост, окретност и вештина у владању потребним оруђем и оружјем, да би стигао и победио слабије од себе, а побегао или савладао сваку опасност која би могла бити кобна по њега“ (Николић, 2011, стр. 7). Исти аутор наводи да је један од теоретичара „играјућег човека“ (homo ludens) Johan Huizinga нашао још у *Старом завету* везу између спорта са борбом и игром (описана игра двеју група (два тима) од по 12 младића: „И ухватише један другог и тисну један другог мач свој у бок и попадаше заједно“ (Николић, 2010, стр. 9).

И поред тога што се први трагови о постојању физичке културе налазе код многих старих народа, нарочито у Кини, Индији, Јапану и Египту, ипак се као један од почетака њеног развијања узима старогрчка или хеленска култура (хеленска „гимнастика“ која на грчком значи „вежбати наг“). Како ћемо у даљем раду видети, ова гимнастика је настала на педагошким принципима старих Грка, односно на захтеву за хармоничним развојем тела и духа.

У старом Египту, у гробницама фараона из 2.650 године п. н. е. пронађени су цртежи који показују двоје младих који се рву (тада се звала „дохвати како можеш“). Египћани су били и изврсни пливачи, а значајно је рећи да је хијероглифски знак за пливање сличан данашњој техници слободног стила (овај знак потиче из 2.400 године п. н. е.).

У Спарти, у којој је на власти била војно-племенска организација, велика пажња се придавала физичкој снази јер су дечаци од седме до осамнаесте године школовани у посебним војним школама вежбани у различитим борачким вештинама. За разлику од Спарте, у Атини су се за време различитих свечаности, обреда или женидбе, одигравале игре и такмичења из физичке културе. Грчки филозоф Платон је говорио да је „необразован свако ко не уме да игра“ јер се кроз игру као и сваку борбу добија слава и новац (Николић, 2010, стр. 11).

Тешко је рећи када су почеле Олимпијске игре у Грчкој, по неким подацима то је 1253. година п. н. е. или 886. године п. н. е. (Шиљак, Фрагиадикс, 2010, стр. 145). Међутим, у то време су се игре периодично одржавале и то поводом неког важног догађаја, те се зато сматра да су прве Свечане игре одржане 776. године п. н. е. у Олимпији, када је и почело званично записивање победника. Победник би постао славан и популаран, тако да су му чак изграђиване бисте и статуе по целој Грчкој. Иначе, такмичило се само у трчању на 192 метра.

За почетак нових Олимпијских игара најзаслужнији је Пјер де Кубертен (Pierre de Coubertin), човек и визионар који је обновио идеју олимпизма и поставио темеље новим Олимпијским играма. Он је желео да у спортска такмичења удахне и педагошки принцип без којег олимпијски

покрет није потпун. Реформе које је он увео темеље се управо на образовању и пет начела као главном фактору и промотеру идеје о развоју целокупног човека и олимпијца. Прво се начело заснива на јединству ума и тела, те складном развоју човека као целокупне личности. У овом начелу важно место заузима образовање као и складан развој како интелектуалних тако и физичких потенцијала код спортисте. За ово начело се везује максима *Mens sana in corpore sano* (лат.) – *У здравом телу здрав дух*. Друго начело представља захтев за личним усавршавањем духа и тела, односно, целокупних човекових потенцијала, који за исход имају зрелију особу. Треће начело представља начело аматеризма. Задатак овог начела је удахњивање спорту „душе“, односно, племенитости и витештва. Четврто начело јесте праведност, односно, правила која важе за све учеснике такмичења, и ово правило се често назива правило фер плеја (*fair play*). Пето правило, или начело, представља жељу да у целом човечанству влада мир – осигурати мир међу народима кроз спорт и спортска такмичења. Кључни постулат у овоме управо представља Кубертеново начело заједништва које прожимају Олимпијске игре и сам покрет олимпизма. Бити заједно и упознавати људску различитост, као и човека поред себе, први је корак у превладавању предрасуда и јаза између људи.

Организација нових, обновљених Олимпијских игара модерног доба, започела се 16. јуна 1894. године, када је у Сорбони, у Француској, одржан Међународни спортски конгрес који је одлучио да се олимпијске игре наставе да одржавају и да се игре одрже у Атини 1896. године. Као организатор ових игара назначен је Међународни олимпијски комитет. Игре су почеле 6. априла 1896. године, уз учешће 13 земаља (Аустралија, Аустрија, Бугарска, Велика Британија, Мађарска, Немачка, Данска, САД, Француска, Чиле, Шведска, Швајцарска и, Грчка), а такмичило се 311 спортиста. Почетак игара је гледало 60.000 људи, а саме игре је отворио краљ Ђорђе V. Још занимљивији детаљ је да је Момчило Тепавица¹ из Надаља код Новог Сада

¹ Први Србин учесник првих модерних Олимпијских игара у Атини 1896. године био је дипломирани грађевински инжењер, родом из Надаља код Новог Сада, рођен 1872. године, а такмичио се под заставом Мађарске. Пријавио се за учешће у неколико дисциплина, био је апсолутни фаворит у дизању тегова, али је, нажалост, преценио своју снагу тако што је желео да једном руком подигне терет предвиђен за две руке. Тада му је пукао мишић у рамену леве руке. Истог поподнева он је приступио такмичењу у другој категорији – дизање тегова, где је освојио пето место и то користећи само десну руку, подигао је 80 кг. Сутрадан се такмичио у рвању и освојио четврто место, а после неколико дана такмичио се у тенису и освојио бронзану медаљу, и први је Србин освајач медаље на Олимпијским играма.

који се на Првим олимпијским играма у Атини такмичио за Мађарску (Војводина је тада била у њеном саставу) освојио бронзану медаљу у тенису, а такмичио се у неколико дисциплина. Још једна занимљивост је била да је, на позив грчког краља Ђорђа I, као једини државни суверен тог доба био присутан и српски краљ Александар Обреновић, а у његову част интонирана је српска химна и подигнута српска застава. Американац Џејмс Брендан Коноли (James Brendan Connolly) постао је први олимпијски победник након више од 2.300 година. Победио је у троскоку, освојио друго место у скоку увис и треће место у скоку удаљ.

Најједноставнији облик такмичења у којима учествују двоје или више људи, представља савладавање неке удаљености (ко ће брже стићи) трчањем, након тога дошло би надметање у бацању неког предмета (камена, диска, кугле, копља), а тек на крају скок у даљ, и то су најважнији и основни елементи атлетике. Оваква, једноставна надметања су својствена свим народима и јављају се у свим цивилизацијама.

Међутим, дефиниције спорта које сада постоје, допуњују се и једном великом специфичном облашћу – спортом посебних група. „Под спортом посебних група подразумевају се спортске активности значајног броја појединца са заједничком групном карактеристиком“ (Машић и др, 2010, стр. 70). Како се даље наводи, једна од тих специфичних група јесу и лица са ометеношћу, или како се данас називају, „лица са посебним потребама“, мада се у свим званичним документима користи термин „инвалидност“, тако да се у западној терминологији зове „спорт инвалида“ или „спорт за инвалиде“.

Корективни спорт (или спорт за посебне групе) како се популарно назива, представља меру побољшања физичких карактеристика посебних група, адаптацију и социјализацију према социјалној средини у којој живи особа са инвалидитетом, као и разбијање негативних баријера према особама са ометеношћу. Спортске активности инвалида су широко распрострањене у многим земљама, па је и организовање Параолимпијских игара нормална и редовна активност која се организује пре одржавања Олимпијских игара. Најзначајнији човек за чије се име везује почетак Параолимпијских игара, или такмичења инвалида, јесте Сер Лудвиг Гутман (Ludvig Gutman) који је 1948. године у болници у Стоук Мандевилу у Енглеској организовао такмичење за ветеране Другог светског рата који су имали повреде кичменог стуба. Такмичили су се параплегичари и то 16 припадника британске војске (14 мушкараца и 2 жене), и то је прва јавна демонстрација којом се указало да и особе са тешким физичким оштећењем могу да се баве спортом. Након

четри године њима су се придружили и такмичари из Холандије и тако је настало међународно такмичење данас познато као Параолимпијске игре. Прве Параолимпијске игре су одржане 1960. године у Риму, где је учествовало 400 такмичара из 23 земље. Међу спортовима који су се организовали били су: билијар, мачевање, атлетика (бацање копља, бацање кугле, бацање палице), кошарка, пливање (слободно, прсно и леђно), стони тенис, стреличарство, пикадо и пенталон (пливање, бацање копља, кугле и палице). У Торонту, на Параолимпијским играма које су одржане 1976. године параплегичарима су придодате и друге групе инвалида тако да је зачета идеја о спајању различитих инвалидских група. Исте су године одржане и Зимске параолимпијске игре и то у Шведској, а од летњих Параолимпијских игара у Сеулу, 1988. године оне се увек одржавају у истом месту у коме се одржавају Олимпијске игре, и то по завршетку тих игара. Мото Параолимпијаде је до 2003. године био „Ум, тело, дух“, а од тада је промењен у „Дух у покрету (spirit in motion)“. Данас се Параолимпијске игре организују у шест група, и то по врсти инвалидитета: ампутирци, церебрални паралитичари, особе са интелектуалним поремећајима, особе са повредама кичмене мождине, слепи и слабовиди и они који не спадају ни у једну од претходних група.

Глуве особе су од памтивека успевале да пронађу једни друге и да делују у својој заједници, уз употребу визуелне комуникације и гестовног говора. Од формирања првих школа за глуве, још давне 1755. године у Паризу, глуви су се окупљали у више формалних ситуација, а пре свега због социјалних и културолошких потреба. Осетили су проблеме у комуникацији и неразумевањеу глувоће, која се схватала као препрека за њихово активно учешће у заједници. То је довело до стварања негативних стереотипа и негативних ставова који се манифестују и данас.

Друштво глуве сматра инфериорним, „глупим“ или „неспособним“ и често их третирају као маргинализоване грађане. Спорт код глувих се разликује од спорта других група људи са инвалидитетом јер „глуве особе нису инвалиди на било који други начин, осим у комуникацији“ и спортска правила за глуве спортисте нису измењена у односу на чујуће спортисте. Спорт код глувих изазива осећај части што су глуви и они себе виде само као језичку мањину која је способна у потпуности да живи пуним животом, односно, да може да упражњава спорт и спортске активности као и свака друга особа на свету. Историјски развој спорта код глувих је показао да су глуве особе способне не само да уживају у спортским активностима, већ и да их организују и имају вођство у њима.

Стјуарт (Stewart, 1991) дефинише спорт код глувих у три димензије и сфере: социјалној, психолошкој и образовној. Социјализација глувих људи и

њихово укључивање у заједницу представља најистакнутији циљ за сваку глуву особу. Стујарт даље наводи да „... Природа спорта код глувих јесте да промовише интеракцију глувих појединаца међу собом“. Спорт код глувих људи подстиче и психолошко здравље на начин да се они идентификују по припадности групи и тиме омогућавају приступ себу у систем социјалне подршке. Поред тога, спорт код глувих има и образовну компоненту и вредност која се испољава у томе да се глуве особе заједно уче кроз спортске активности и да заједно раде ка циљу. Стујарт даље наводи да спорт иначе нуди заједничку основу за готово све етничке и социјалне групе широм света, па тако и глуво друштво не представља у томе изузетак. Спортска екипа разреда, школе или општине-града представља важан извор идентификације за сваког појединца међу глувим људима. Поред тога спорт код глувих омогућава социјализацију унутар и између глувих, јер спортиста у својој жељи за победом засеђује све раније донете предрасуде и разлике и фокусира се на сличности између глувих и чујућих појединаца или група.

Школски спорт је делатност деце која су добровољно укључена у спортске програме. Због самог значаја физичке активности за складан развој деце и омладине, школски спорт има велико и заслужено место у реализацији наставног програма физичког васпитања. Стујарт (Stewart, 2006) сматра да се „термин спорт глувих односи на спортке активности које имају глуве особе, као и остале активности везане за организацију спортских приредби за глуве и гледаоце који их гледају“. Спортски за глуве су дизајнирани посебно, тако да на пример, у атлетици, ватерполу и пливању, уместо ватреног оружја или пиштаљке којом се означава почетак трке, користе се заставице или светлост као сигнал за играча.

Први пут су се такмичења глуве и наглуве деце школског узраста (основна и средња школа), после II светског рата, организовала у Суботици, давне 1948. године (од 15. до 27. јуна, 1948 године) под називом **Први физкултурни слет глуве омладине Југославије**. Покретачи и творци овог слета били су проф. Десимир Ристовић, тадашњи директор школе за глуву децу у Суботици и Никола Мушкиња, тадашњи наставник физичког васпитања у школи за глуву децу у Суботици. На том првом слету било је присутно и активно учествовало око 600 ученика свих школа за глуву децу тадашње Југославије. Треба напоменути да је према подацима Савеза глувих и наглувих Србије, тада учествовало и око 600 глувих омладинаца и омладинки из целе тадашње Југославије, који су наступали на слету под називом **Слет глуве омладине**, и који се одржао свега још три пута после овог слета у Суботици. По подацима Савеза глувих и наглувих Србије, организовано је око двадесетак школских такмичења глуве и наглуве школске омладине, које су прво биле на нивоу целе тадашње Југославије и

одвијале су се све до 1975. године (Суботица, 1948; Љубљана, 1960; Котор, 1962; Загреб, 1963; Суботица, 1965; Београд, 1967; Ниш, 1970 и Зрењанин, 1973), када је Централни одбор Савеза глувих и наглувих Југославије, „препоручио“ да се на нивоу република формирају „Комисије за спорт“. Тако је „Комисија за спорт“ Савеза глувих и наглувих Србије, која је конституисана 1977. године преузела организацију „Школских спортских игара“ и уз сарадњу са школама за глуву и наглуву децу организовала игре у Караташу, 1977; Пожаревцу, 1978; Сокобањи, 1979; Београду, 1980; Нишу, 1984, Аранђеловцу, 1997. године и Тари, 1998. године. Данас се организују две врсте спортских игара и то за пионирски узраст (основна школа) и омладинце (средња школа) а организатори су школе за глуву децу Републике Србије (Суботица, Београд, Земун, Крагујевац, Јагодина, Ужице и Ниш и уз учешће глуве деце из специјалних одељења ОШ „Јован Поповић“ из Новог Сада).

Такмичења за глуве ученике у Србији се организују у оквирима школских терена (уз минимално коришћење спортских терена и сала локалне самоуправе) са судијама из локалне самоуправе, а ученици се такмиче у следећим дисциплинама: Атлетске дисциплине: трчање 60 м (пионирке) и 100 м (омладинке); 100 м (пионири и омладинци); 200 м (пионирке) и 300 м (омладинке) и 400 м (пионири и омладинци); скок увис; скок удаљ; бацање кугле; групни спортови: мали фудбал, кошарка и одбојка.

У нашем раду анализирамо само резултате које су глуви ученици основних школа, постигли у дисциплини бацања кугле. Бацање кугле је атлетска дисциплина у којој такмичар настоји да баци куглу што даље. Ова атлетска дисциплина служи за развијање снаге, брзине, специфичне издржљивости и окретности. За такмичење се употребљавају кугле различите тежине (у складу са узрастом и полом такмичара) и оне се могу бацати на различите начине. Кугла се баца са рамена и то једном руком, док је додирују такмичарево лице или брада, такмичар има право на три покушаја а рачуна се најбољи резултат и он не сме да напусти круг из кога баца куглу док она не падне на земљу.

Оригинална традиција бацања камена еволуирала је у бацање топовског ђулета у XVIII веку, а сам термин је узет из енглеског језика и значи „шут“ и он се користи у том периоду. У олимпијске дисциплине се увршћује још од првих, Олимпијских игара, одржаних у Атини 1896. Године, када се користи кугла од олова, касније се она замењује гвозденом или месинганом куглом, а тежина кугле за мушкарце је била 7,26 кг а за жене, које се такмиче од 1948. године, тежина износи 4 кг. Када су у питању Олимпијске игре, бацање кугле, као спортска дисциплина се појавило 1896. године у Атини у, мушкој конкуренцији и 1948. године у Лондону, у женској

конкуренцији. Кугла се бацала кроз из места са предножењем ноге и великим заклоном трупа. Ноге су биле савијене у коленима и у тренутку избачаја су се испружале.

Претпоставља се да су прва такмичења у бацању кугле (топовског ђулета) одржана у Великој Британији око 1346. године, такмичили су се војници бацајући топовско ђуле тежине 16 фунти (око 7,257 кг). У почетку се бацало из места и то прво јачом, а потом слабијом руком. Током времена су се издиференцирала правила бацања и примијењена су и на тежину и на простор из кога се кугла баца. Први службени резултати у бацању кугле забележени су у Великој Британији 28. маја 1860. Године, када је Х. Вилијамс бацио куглу 36 стопа (19,972 метара). Тада се бацање кугле вршило бичном техником, која се примењивала све док О'Брајен није приликом бацања окренуо леђа према правцу бацања, он је убрзо овом техником пребацио даљину од 18 метара, да би светски рекорд постигао 1959. године, са даљином од 19,30 метара (од Гаретових 11,22 метра на Првим олимпијским играма, преко Роусових 15,54 (светски рекорд 1909.), Fuchsovih 17,95 (светски рекорд 1950.) до О'Брајенових 19,30 (светски рекорд 1959.)). Светски рекорд код жена, први који је завично признат, постигла је Виолета Морис из Француске и он је износио 10,15 метара (рекорд постигнут 1924. године, са куглом тежине 5 кг). Први признати рекорд Југославије поставила је Маријана Јерина 1923. године, резултатом од 6,24 метара. Тренутни рекорд у мушкој конкуренцији држи Ренди Брамс из САД који је 1990. године бацио куглу 23,12 метара, а код жена држи Наталија Лисовска из Русије са даљином од 22,63 метара, из 1987. године.

Данас сениори бацају куглу тешку 7,257 кг, јуниори млађи од 18 година куглу тешку 6 кг, пионири куглу тешку 4 кг, док код жена, сениорке и јуниорке куглу од 4 килограма, а пионирке куглу тешку 3 килограма. Кугла се данас баца с рамена једном руком и то из круга промера 2,135 метара, кугла мора бити у близини браде или врло близу ње, сваки такмичар има право на три покушаја.

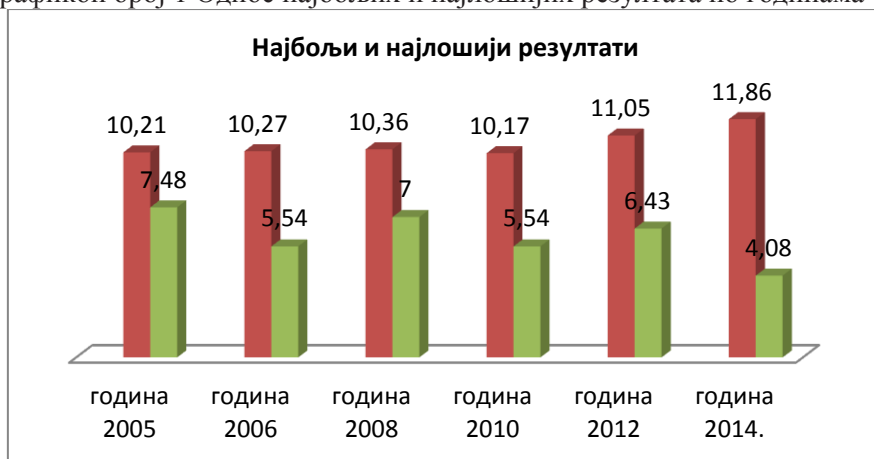
Табела 1 Резултати такмичара на Републичким играма за глуже ученике основношколског узраста

	Г	О	Д	И	Н	А
Број учесника	2005	2006	2008	2010	2012	2014
1	10,21	10,27	10,36	10,17	11,05	11,86
2	9,31	9,44	9,8	9,5	9,46	10,75
3	9,18	9,16	9,47	7,65	8,78	10,19
4	9,01	8,6	9,18	7,08	8,28	9,32
5	8,49	8,56	8,43	6,75	8,04	8,64

6	8,18	7,98	8,1	6,17	7,95	8,6
7	7,87	6,7	8,1	5,85	7,63	8,39
8	7,78	5,75	7,34	5,85	7,23	8,24
9	7,48	5,54	7	5,54	7,11	8,17
10					6,43	5,62
11						5,58
12						4,08
АС	8,61	8	8,64	7,17	8,19	8,28

Резултати из Табеле број 1 показују број учесника такмичења у бацању кугле за пионирски узраст у шест година (2005; 2006; 2008; 2010; 2012 и 2014), односно на сваке две године, јер се наизменично, на две године организују и Републичка такмичења за средњу школу (омладински узраст) за децу оштећеног слуха. Табела нам указује да је најбољи резултат у бацању кугле постигнут ове, 2014. године са даљином од 11,86 метара, а најслабији резултат је постигнут 2010. године са даљином од 10,17 метара. Међутим, уколико упоредимо аритметичке средине АС резултата видимо да је најбољи резултат постигнут 2008. године са просечних 8,64 метара, а најслабији резултат је забележен 2010. Године, са даљином од 7,17 метара. Разлика у најбољем и најслабијем бацању појављује се 2014. године и износи 7,78 метара, што у поређењу са АС резултата постигнутог у 2010. години даје већу вредност.

Графикон број 1 Однос најбољих и најлошијих резултата по годинама

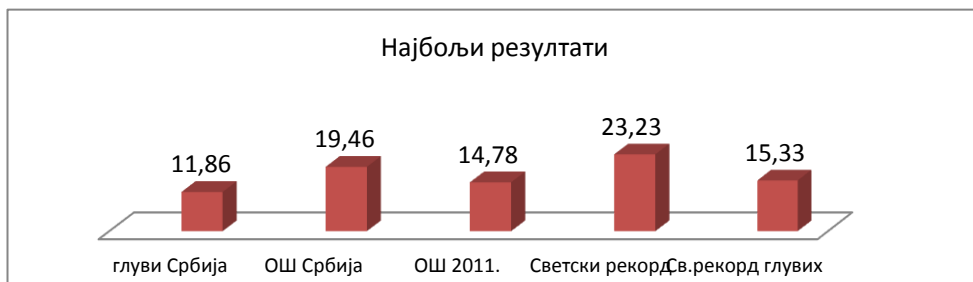
Графикон број 1 нам даје однос између најбоље постигнутих резултата и оних који су најлошији у години такмичења. Из графикона се види да је најлошији скор постигнут у 2014. години, када је разлика износила 7,78 метара, односно скоро као и најслабији резултат у 2005. години.

Графикон број 2 Однос аритметичких средина по годинама за пионире

Графикон број 2 показује однос између аритметичких средина (просечних резултата) који су постигнути на такмичењима у шест такмичарских година на пионирском узрасту. Просечна вредност аритметичке средине за свих шест година износи 8,15 метара, што представља јако добар резултат, уколико се упореди са резултатима који су постигнути на Панамеричким спортским играма за глуве које су 2011. године одржане у Бело Хоризонтеу у Бразилу (The 5th PanAmerican Sport Games for Deaf, Belo Horizonte, Brazil, у организацији: PANAMDES-a Pan American Deaf Sports Organization), где је средња вредност постигнутих резултата 8,91 метара.

Графикон број 3 Најбољи резултати и рекорди код пионира

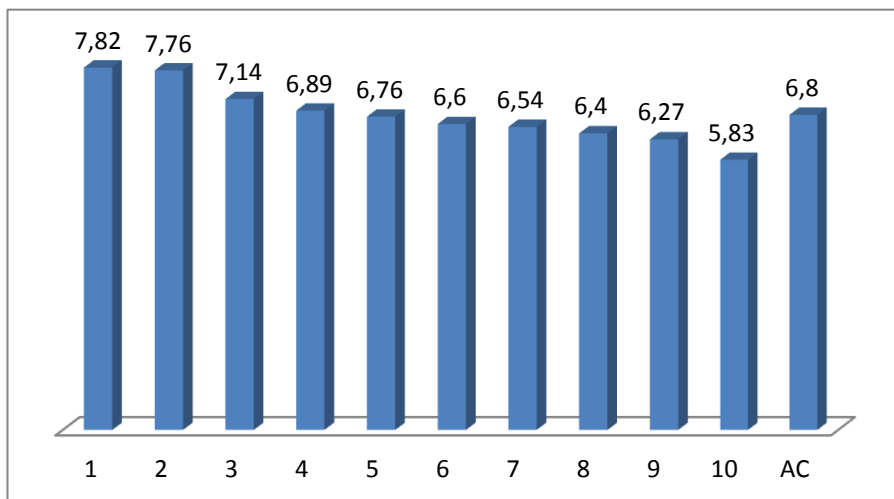
Графикон број 3 показује компарацију најбољих резултата код неколико категорија деце на пионирском узрасту која су се такмичила у бацању кугле. Као што је и очекивано, најслабији резултат су постигли глуви пионири у Србији, јер је у односу на бројност деце која похађају основне школе у Србији (други стубац) она веома мала, али ако се упореди Републичко школско такмичење за основне школе које је одржано 2011. године онда се та разлика драстично смањује. Исто тако, светски рекорд код глувих пионира не представља драстичну разлику у односу на глуве пионире у Србији. Једина велика разлика се појављује између светског рекорда за пионирски узраст (23,23 метара) и резултата који су глуви пионири постигли и који износи 11,86 метара.

Табела 2 Резултати такмичара на Републичким играма за глуве ученице основношколског узраста

Број учесника	Г 2005	О 2006	Д 2008	И 2010	Н 2012	А 2014
1	8,61	7,04	8,36	7,58	6,99	7,82
2	7,29	6,49	7,80	7,35	6,82	7,76
3	7,10	6,46	7,74	6,90	6,53	7,14
4	6,76	6,27	7,73	6,52	6,40	6,89
5	6,75	6,06	7,60	6,50	6,31	6,76
6	6,72	6,01	6,90	6,25	6,25	6,60
7	5,85	5,57	6,64	6,25	5,97	6,54
8	5,80	5,02	5,90	6,00	5,71	6,40
9	5,25	4,87	5,59	5,67	5,71	6,27
10	4,18		4,84	5,00	5,15	5,83
11			4,20	4,40		
12						
АС	6,43	5,97	6,66	6,22	6,18	6,80

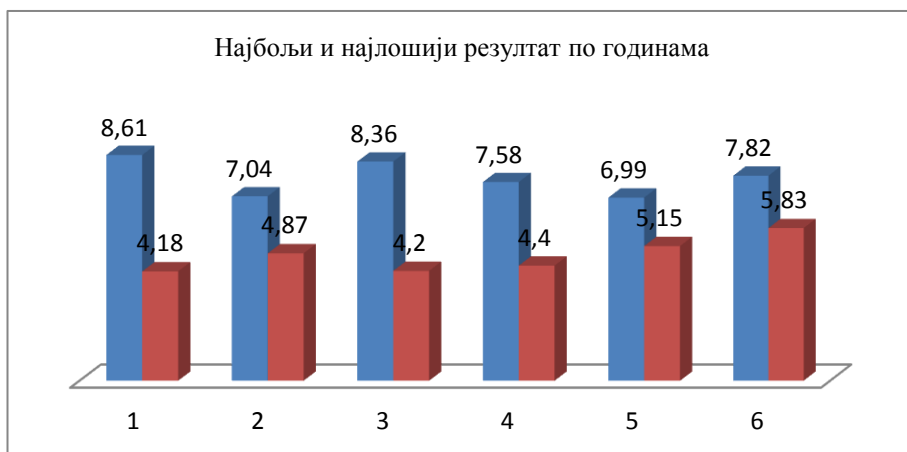
Табела број 2 приказује резултате које су глуве ученице пионирског узраста постигле у периоду од 2005. до 2014. године. За ове резултате можемо констатовати да су уједначени и у складу са физичким и когнитивним карактеристикама ове популације.

Графикон бр. 4 Резултати постигнути 2014. године

Графикон број 4 приказује резултате постигнуте на такмичењу у 2014. години и аритметичку средину (АС) постигнутих резултата. Карактеристика графикона је у уједначености резултата и великом броју такмичарки за овај узраст.

Графикон број 5 Компарација најбољих и најлошијих резултата код глувих ученица

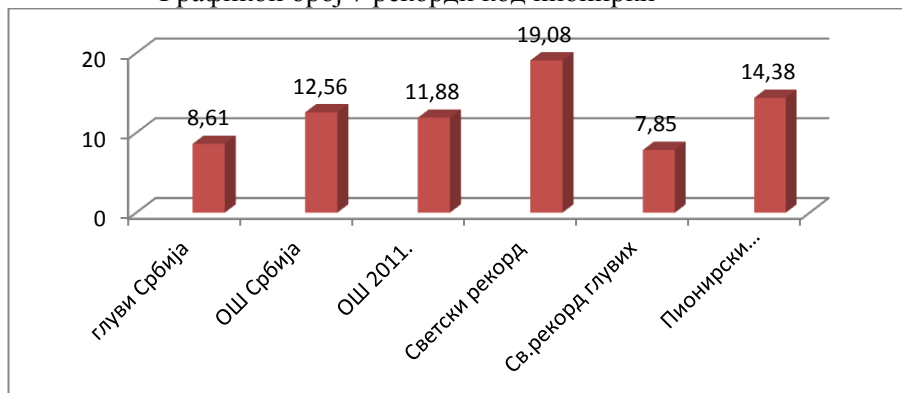
Графикон број 5 врши компарацију резултата који су постигнути на Републичком такмичењу за децу оштећеног слуха по годинама, делећи резултате на најбоље и најлошије. Из графикона се види уједначеност разлика у постигнућима глуве деце.

Графикон број 6 Аритметичке средине резултата по годинама

Графикон број 6 приказује аритметичке средине постигнутих резултата глувих девојчица основношколског узраста, где се указује на несразмерност постигнућа у бацању кугле и велику разлику у квалитету бацања изражену по годинама такмичења.

Графикон број 7 рекорди код пионирки

Графикон број 7 приказује резултате неколико различитих групација девојчица пионирског узраста, из чега се може закључити да је постигнути резултат доста једнак резултатима осталих групација глувих, а разлике у постигнућима наступају када је то чујућа популација. У односу на светски рекорд та разлика је драстично изражена у корист светског рекордера (разлика износи више од 11 метара).

Закључак

Физичко васпитање је веома значајно у развоју деце, пре свега у раном периоду. Њиме се постиже, не само правилан развој и спретност, већ се развија целокупна личност, али и когнитивне способности код деце. Особености развоја моторике код глувих генералисане су целим низом разлога из којих се јавља нарушавање функције појединих делова телесног система. У многобројној литератури која постоји на ову тему, улога вестибуларног апарата свуда је означена као најзначајнија за развој моторних вештина.

Практично, све досадашње студије су се бавиле упоређивањем резултата које постижу глува деца у односу на чујућу популацију. И готово сва истраживања су се бавила сличностима које постоје између глувих и чујућих, сматрајући да разлике готово и нема, ако се гледају психомоторне вештине једних и других. Разлика је једино пронађена у коришћењу равнотеже, односно, у дисциплинама у којима се ово чуло много користи. Деца која су укључена у спортске активности осећају се боље, боље се уклапају у групу и имају мање вероватноће да ће постати гојазни касније у животу. Што се психичког аспекта тиче, спортске стимулације помажу у интелектуалном развоју, изоштравају моторне вештине, утичу на бољи емоционални и социјални развој код детета, помажу у превенцији од појаве депресија и поваћавају самопоуздане код деце. Неактивно дете које се активира у спортским такмичењима и активностима побољшава самопоштовање и развија бољу комуникацију. Ово је нарочито важно код глуве деце, код којих је ограничена комуникација због неразвијеног говора.

Такође се показало да родитељи глуве деце који су и сами глуве особе имају веома позитивно мишљење о предностима спортских активности и њихова деца су много више и чешће учествовала у њима. Стјуарт је 1991. године у својој студији доказао да глува деца која се за време школовања налазе у интернатима „специјалних“ школа имају много више и могућности, а и жеље, за физичким активностима, у односу на децу која се налазе код својих родитеља. Исто тако је указао да глува деца чији су родитељи чујући имају више ограничења по питању физичких активности, а оправдање јесте да се деца не налазе на улици или игралишту због лоше околине.

Независно од ових истраживања, код нас у Србији се на глуву децу гледа као на једнаку и са њима се организују многе слободне активности са жељом њиховог укључивања у социјалну средину. Познати су случајеви наглувих особа које су били спортисти (чак и врхунски – као што је то фудбалер који је наступао у Првој лиги бивше Југославије, за клуб из Ријеке) и чије оштећење слуха није представљало баријеру у жељи за бављењем спортом.

Литература

- Arsić, R., Slavnić, S., Kovačević, J. (2010). Sports activities as a factor in socialization of deaf students. *Journal of Physical Education and Sport (JPES)*, Vol 12 issue 1. March 2012, pp 3 – 8.
- Arsić, R., Zrnzević, N., Krulj-Drašković, J. (2011). Comparasion sport result deaf students reached at the shool championships. *Activities in physical education and sport, Vol 1, No 2*. Skopje: Federatin of the Sport Pedagogues of the Republik of Macedonia, str. 169 – 178.
- Arsić, R., Zrnzević, N. (2010). *The development of physical education in schools for deaf and hearing impaired children Serbian*. Fifth Interantional Scientific Congress “Sport, Stress, Adaptation”. Olympic Sport and Sport for all. Sofia: National Sports Academy, str. 229 – 233.
- Bosen, K. (1985). A comparative study between the conventional and rotational tcchniques of shot put. *Track and Field Quarterly Revie*. Kalamazoo 85 (1), pp 7 – 11.
- DePauw, K., Gavon, S. (1995). Disability and sport. *Human Kinetics*. Shampaing.
- Машић, З., Михајловић, М., Авдагић, И. (2010). Параолимпијске игре – значајан сегмент спорта посебних група. *Менаџмент у спорту, број 1*. Београд: Алфа универзитет, Факултет за менаџмент у спорту.
- Николић, Д. (2011). *Биохемија и физиологија у активном спорту и рекреацији*. Зајечар: Спортски савез града Зајечара.
- Николић, Д. (2010). *Лице и наличје врхунског спорта*. Зајечар: Спортски савез града Зајечара.
- Stewart, D. (1991). *Deaf sport: The impact of sports within the Deaf communit*. Washington DC: Gallaudet University Press.
- Stewart, D. (2006). Deaf sport in the Community. *Jurnal of Community Psychology, vol.14, issue 2*, pp 196 – 205.
- Шиљак, В., Фрагиадикс, Г. (2010). Менаџмент античких Олимпијских игара. *Менаџмент у спорту, број 1*. Београд: Факултет за менаџмент у спорту.

Radomir Arsić

COMPARISON OF THE RESULTS ACHIEVED BY DEAF STUDENTS AT THE NATIONAL COMPETITION IN SHOT PUT

Summary

Physical activity as a necessary condition for living has not only biological but also the social importance and it is an aesthetic and biological need of a living organism in all stages of development. Physical, as well as various sporting and recreational (and health and recreational) activities are increasingly present in the life of modern man, of all ages, sexes and different professions, as well as of varying degrees of health.

Many studies show the inadequate development of fine motor skills, motor coordination of deaf children, as well as the problems that arise in the orientation in space and maintaining a balance in these children. At the same time it is indicated that the prevalence of obesity in children with hearing impairment is greater than in those of hearing population and it is 24.7% for boys and 20.4% for girls.

The paper deals with the sporting activities that deaf children in primary schools specialized in their training, take part in. Special attention is paid to the results in the shot put that primary school children achieved at the Republic contest for deaf pupils of Serbia.

Key words: *sport, deafness, shot put, sport of specific groups.*